

Tacka USA för framstegen

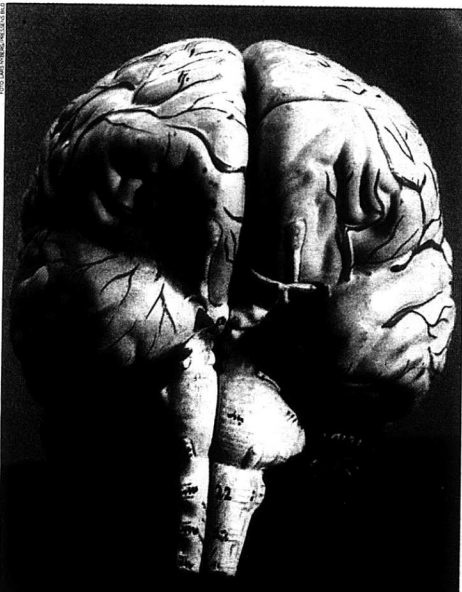
De som vill se sina medmänniskor leva och inte dö bör välsigna och inte förbanna USA. Varför? Därför att kombinationen av USA:s imperialism och diskriminering leder till den kulturella sortering inom "superhjältnar" som ger oss våra liv.

AMERIKA – VÅRT ÖDE

När USA skulle sända sina elitförband till Afghanistan höll president Bush ett "pep talk" till dem i vilket han bland annat sade: "Vi i USA är ingalunda de första som ägnat oss åt att sprida vår makt. Genom all historia har det varit en fast regel att den svaga har hållits nere av den starke. Vi i USA kan faktiskt också anses värddiga vår globala hegemoni. Vi kanske till och med förtjänar lite beröm. Ty även om också vi har givit efter för den mänskliga naturens instinkt att härsa över andra, har USA uppträtt med långt större rättvisa än vår makt kunde tillåta. Om andra fångla lika mycket makt som vi skulle de nog, likt Stalin och Hitler, genom sitt handlande visa hur måttfullt USA, trots allt, har uppträtt. Icke desto mindre har vi amerikaner, oavsett nog, fått mer av förbannelser än av beröm."

Citatet kommer nu inte från Bush. Med små omskrivningar är det 2 340 år äldre. Det lades av Thukydides i en atenasare musei när han ville försvära Atenas imperialism som ett utlöfte av "den mänskliga naturens instinkt att härsa över andra." Och så är det nog. I dag finns forskare som påstår att dominansbetående, likt hunder och sex, ligger i vår reptilhjärna, som ett av våra djupast föränskade beteenden.

Fullt upp för en svensk DO
USA är inte bara imperialistiskt. Det är ett land som kunde ge mycken slyssättning det som en svensk diskrimineringsombudsman, i några studentintyg fanns till exempel nyligen en annons från en provrösbekräftare som sökte ägdonatorer med hög intelligens och pygmea kursor. Bör sådant verkligen vara tillåtet? Nej, så de några möter av Bushs nya "Bioteiska råd" jäsa, sade ordföranden, då "vill herrarna kanske också ha frist fram för ägdonatorer med svåra sjukdomar"? Jäsa, inte det. Var drar ni då gränser?
Vad vi ofta fördomer i USA är dess dis-

Multinationella företag domnar marknaden i sin jakt på intelligenta hjärnor. Tillsammans har dessa hjärnor presenterat uppfinningar som mer än fördubblat matproduktionen de senaste 40 åren, skriver Gunnar Adler-Karlsson.

krimering mellan människor av olika slag. I USA är också intelligensstest normalt. Universitet släpper in ungdomar i enlighet med resultaten på deras IQ-test. Företag anställer folk med hjälp av IQ-konserter som är experter på ungefär hur hög IQ en individ bör ha för ett visst jobb.
Detta kan ske därför att vi nu vet att vi inte är fullt så lika som våra mänskliga rättsdeklarationer säger. Ty den genetiska forskningen har visat att mellan två icke besläktade människor finns det mellan tre och sex miljoner allelskillnader, det vill säga genvarianter, i fysiska och mentala drag.

Det som svensk schimpansdebatt vanligen kallar diskriminering vill jag kalla kulturell sortering. Den utgör ett tredje steg i vårt sålsta långa historia.
För inomet fyra miljarder år sedan kom det första livet, i form av bakterier. Evolutionen har tagit så lång tid på sig för att skapa oss "upplåsta bakterier".
En extra öst hjärna
För tre miljarder år sedan hade människor och schimpanser samma hjärnvolym. De senare förra fortfarande kvar på cirka 400 centiliter. Vi har fått en liter till. Det är re-

sultatet av en naturlig selektion som gjort oss till jordens herrar.
Men vad är det som gjort att vi de senaste 40 åren har lyckats ge liv åt lika många nya människor, tre tusen miljoner, som under hela vår tidigare existens om cirka fem miljoner år? Vad är det som på bara fyrtio år varit lika livgivande som fem miljoner års omedveten evolution?

Svar: den medvetna kulturella sortering som skett, främst i USA:s multinationella "superhjältnar" Det är atminstone min hypotes.
Sortering av vad?
Det tog naturen tre miljoner år att öka den individuella människohjärnans volym med en liter. Om man slår samman tre individuella hjärnor om 1 500 centiliter vardera och får dem att fungera som en enda, då har vi iastadkommit en volymökning av intelligensbasen som är tre gånger så stor som tre miljoner år av individuell tillväxt.
Bakom en verbal dimrida av "kunskaps- eller kompetenssamhälle, humankapital, brain capacity, brain drain och nätverk" ligger främst denna kulturella sortering av människors mätbara och högst varierande intelligens.

Inom USA:s men även, om än mera dolt i dessa dämmer, i våra europeiska multinationella företag står man på liknande sätt samman tusentals och hundratusentals högt begåvade individuella hjärnor och får dem att fungera som hjärnceller, neuroner, inför vad jag i mina senaste två böcker kallar "samtänkande superhjärnor".

Extrem hunder säilytning

Ut dessa kommer de uppfinningar som mer än fördubblat jordens matproduktion de senaste fyrtio åren och som låter 200 000 nya barn överleva varje ny dag. Det är inom dessa imperialistiska företags globala nätverk som denna makt också kan distribueras ut till världens fattiga. Extrem hunder förekommer numera bara i länder som för krig eller i ett par kvarvarande kommuniststater.
Slutsats: Samman av USA:s imperialism och diskriminering eller, vilket är samma sak, dess globala makt och medvetna kulturella sortering av människor med olika begåvning, har på 40 år skapat en global ekonomisk styrka som varit lika livgivande som den som det tog evolutionen fem miljoner år att ge oss människor.

Det är, mer än något annat, denna amerikanska skapelse av kulturell sortering inom samtänkande "superhjärnor" som givit tre tusen miljoner nya barn efter 1960 deras liv.
Därför bör nog de som vill se sina medmänniskor leva och inte dö välsigna och inte förbanna USA.

GUNNAR ADLER-KARLSSON

Världen skriver om...

Under denna vinjettt publicerar Kultur & Liv med jämna mellanrum en krönika över teman som engagerar tidsningar i världen, främst i Europa.

President George W. Bush fick snabbt ta tillbaka ordet "kriget" när han startade tydligt mer energiskt bedriver han och den kristna höger som nu dominerar i politikens topp sitt kors-tåg mot omoralen i jättestatet. Det tyska veckomagasinet Der Spiegel berättar om de 135 miljoner dollar som USA:s president satsat för att avhålla sig från sex för aktenskap. Mottot är "No sex – no risk".
"Särskilt ungdomar tycks ha all-lehanda problem med avhållsamhet och därför satsar statligt befordrade program på upplysning: så får USA-tonåringarna lära sig att sex utanför aktenskapet sannolikt ger skadeverkningar på kropp och själ. För att inte unga människor ska hemlösa, ska man också berätta för dem, hur man motstår sexuella lockelser. President George W. Bush är uppenbarligen övertygad om att man på detta sätt kan kväsa de unga lustar."

Orientligt påklädd. Rättsvans gudinna i Högsta domstolen, Stockholm.

Också justitieminister Ashcroft sällar sig till det moraliska kors-tåget, berättar tidningen. Han säger sig länge ha tagit anstod av den staty från 1930-talet av Justitia som pydder justitiedepartementet entréhall i Washington. Rättens gudinna står i en bronstbröst. Så i ett längre, justitieministern har föranstallt att tunga blå draperier av doljer den anstötliga kroppsliden. Kostnaden för aktionen: 8 000 dollar.

Cigarett i muungipan och rödvinsglaset framför sig på bistroen, det är en gammal schablonbild av fransmannen. En rapport från de franska hälsomyndigheterna som refereras i parisiska Le Liberation ger detvis stöd för den bilden. Visserligen kan fransmännen glädja sig att en klar förbättring av den förväntade medellivslängden för den som uppnått 65 års ålder. En fransk 65-årig man kan förvänta sig att leva ytterligare 16 år och en kvinna 20. Där hamnar de på fjärdel plats från toppen i EU. Men det finns en skugga:
Fransmännen är påtagliga på mögan områden, nägot som på ett iögonfallande sätt gör allskälslärande i systemet mer slående. Till ex-

empel dödligheten före 65 års ålder. På det området är fransmännen bättre än något annat. Många orar sig för att dessa böcker som till lika delar består av historia, bekännelse och skadebegränsning ger en snedvriden bild. Snarare än att ge en allvarig analys från insidan av dotterns härdsnäla, försöker de flesta författare hålla sig själva borta från svaret för de miljarder dollar på papper som helt enkelt försvann. Det handlar bara om en hyllning till anslogsitetens hos de människor som från början var ansvariga för hela förar, citeras en aktör från dot-com-världen som fortsätter: "I stället för att försöka pracka på folk sina idiotiska företag, försöker de nu pracka på folk sig själva som produkter."

"Böckerna präglas av en inneboende ironi. Författarna sätter sig i positioner där de verkarde göra gamla medier obsoleta. Men de var tvungna att vända sig till trycksavta och papper för att återkalla minnet av ett affärsområde som upplöstes i Internets erövring. Även i en digital tidselder är papper viktigt", säger i David

Kuo, författare till *Dot Bomb*. "Påtågigt papper kan återge historien bättre än något annat." Många orar sig för att dessa böcker som till lika delar består av historia, bekännelse och skadebegränsning ger en snedvriden bild. Snarare än att ge en allvarig analys från insidan av dotterns härdsnäla, försöker de flesta författare hålla sig själva borta från svaret för de miljarder dollar på papper som helt enkelt försvann. Det handlar bara om en hyllning till anslogsitetens hos de människor som från början var ansvariga för hela förar, citeras en aktör från dot-com-världen som fortsätter: "I stället för att försöka pracka på folk sina idiotiska företag, försöker de nu pracka på folk sig själva som produkter."

En av memoarörfattarna Stephen Paternot representeras nu av en talang efter. Han har just förhandlat följtigt om filantropiteterna till sin bok.
I filmen ska han spela – professionellt skojare.

"Fälthetrens kulle i globaliseringsens tidsålder är de multinationella företagens glas- och betonghus. Där utspelas slagen mellan politik och näringsliv om den nya maktfordelningen", skriver Michael Mackey i Frankfurter Allgemeine Zeitung med anledning av det ekonomiska toppmötet i New York.
"Vad som i Amerika ännu av gärs genom ren konkurrenslagstiftning, leder i Europa snabbt till ekonomiskt förtäck. Politikerna känsla av varmek, bristen på förståelse för ekonomiskt handlings-tyg, men också arrogansen från beslutarna i företagen gentemot en politisk klass som de anser har överlevt sig själv i likhet med nationella traditioner, kan leda till överreaktioner, till avvisande."

I offentligheten // / kan man redan konstatera en delegitimering av företagen. Toppdirektörer beaktas av befolkningen i väkande utsträckning som "fosterlandslösa busar".
Uppgiftin att förklara globaliserings-ållger framför allt företagen. /-/ Utan beredvilighet hos företagen och direktörer att vinna kritik och medborgare för sin sak, kommer förl eller senare globaliserings-ållger att göra sig själv illegitim."

SAMMANSTÄLLT AV LARS FIMMERSTAD

TV i kväll

tisdag 5 februari

- SVT1
18.00–19.00 Boabompa
18.00 En ovanligt vanlig familj
18.10 Dagens visor (R)
18.15 Säger från andra länder
18.30 Säsongsstart: Hjälmkontor
18.00 Krapp
19.30 Rapport
20.00 Lippdrag granskning
21.00 Ett fall för Frost
22.15 Jennifer Lopez – live i Puerto Rico
23.00 Rapport
23.10 Kulturfilmerna (R)
23.20–0.30 Filmkrönikan (R)

- SVT2
18.00 Aktuell
18.15 Go'kväll
19.00 Kulturfilmerna
19.10 Regionala nyheter
19.30 Ramp
20.00 Vinter-OS Salt Lake 2002
21.00 Aktuell
21.30 A-ekonomi
21.40 Regionala nyheter
21.50 Sportnyheter
22.05 Aktuell
22.10 Kamera: Hänga på repen
22.45–0.45 UR-program
23.45 Transfer
0.15–0.45 Jorden är platt (R)

- TV3
18.20 Alla åklar Raymond
18.50 TV3 Direkt
19.00 Nanny
19.30 Baren
20.00 Klassestern (R)
20.50 TV3 Direkt
21.00 Film: Passagerare 57
21.30 TV3 Direkt
22.35 TV3 Direkt
22.45 TV3 Sport med Gryhound Racing
22.55 Baren
23.25 Senfilm
23.55 Alla åklar Raymond (R)
0.25 Chyaktuna (R)
1.20 Nash Bridges
2.15 Walker Texas Ranger
3.10 Av Åkerkv
4.05 En skruv lös (R)
4.35–5.30 Baywatch (R)

- TV4
18.10–19.00 Nyheter
18.50 Lokala nyheter
19.25 Vidret
19.30 Nyheter
19.40 Nyheter
19.50 Nyheter
19.30 Nyheter
20.00 Ansliden hemma
20.30 Nar & färan
21.00–22.00 Ally McBeal
21.20 Om en bok
21.30 Ally McBeal, forts.
22.00–22.30 Nyheter
22.15 Lokala nyheter
22.30 Sporten
22.30 Säsongsstart: Diskus
23.05 Jävs-Svenn
23.25 Om en bok
23.30 Milennium, forts.
23.40 Nyheter och värdet
0.15 Kung av Queens
0.40 Coole gissnar
1.05 London brinner!
2.00–2.50 Kometjaglet!

- Kanal 5
18.00 Vänner (R)
18.30 Spin City (R)
19.00 Big Brother
20.00 Film: The Stupid
Amerikansk komedi från 1996.
21.40 Profiler
22.35 Spin City (R)
23.05 Fraser
23.25 Big Brother (R)
23.35 Jävs-Svenn
1.30–2.50 Film: Gas-s-s
Amerikansk svart komedi från 1970.

- TV8
Finansnytt sånds 19.55, 20.58 och 21.58.
Nyheter från Bloomberg när inga övriga program visas.
18.00 Ryndens krigare
18.00 Handelsväpnets historia
18.05 Handeldväpnets historia, forts.
21.00 Portrait: Jacqueline Kennedy
22.10 Moderna ider – moderna samtal
23.10 O som i Örtmark
0.10 O'Philly factor
1.10–6.00 Bloomberg

Begravnings-tv som gör mig varm

SIX FEET UNDER (tv-serie på Canal+) Magiskt mänsklig och nyskapande serie som startade i söndags. Men du kan snabbt haka på genom att se första avsnittet när det representeras på Canal+Gal i morgon 23.15 eller på samma kanal i övertimor torsdag 10.30 också på Canal+ Gul Bok. Inom 19.30 på Canal+ – då visas avsnitt första gången.
Att Canal+ lyckats ta hem den här serien är ett stort seger för filmkanalen som långsamt ändrar skenad till en fullskalig tv-kanal. *Six feet under* är skapad av Alan Ball, manusförfattaren till *American Beauty*. Serien är lika stark som *Beauty* och för tanken till *Magnolia* och David

Nata (Peter Kruse) och David (Michael C Hall) får ta över sin fars begravningsbyrå.

Lynchs bästa insatser.
Jag har sett de tre första delarna och långsamt växer en hel värld fram. Den makabra begravningsserietreprer-nor-busaderna som huvudaren är ett snällt på-hjutt. Det kan låta sjukt och osmakligt men så är det inte alls. Genom att börja med ett chockläge nollställs vi som tittare och vär värdet makabra och groteska inslag blir plötsligt möjliga att smälta.
Du får ett oesenti-mentalt men känsligt relationsdrama där ekon från Chandlers hårdkokta realism mixas med surrealistiska, rent drömliska sekvenser. Serien pejar riktning och djup eller brist på dessa tillstånd. Den är inte cynisk, inte ironisk – den är präglad av nyknet och kärlek och river av ett på en massa fenomen. Jag blir glad, lättad och varm inombords av *Six feet under*. Människodjurens alla svagheter och skavanker blir blottbelysta. Det är tv-historia på gång. Med stora doser förlängsade humor. Bara förtexerna är sådana som får mig att tänka om ständigt.
Du kan räkna med många kopior. Se originalet nu direkt. (De hallucinatoriska reklamnutarna för begravningsbransch kan du hitta för närmstudium på <http://www.hbo.com/sixfeetunder/>)

KUELL ALINQEO alinqeo@ysss.se

klubben för inbördes beundran.

Bli medlem du också på www.finanstidningen.se/bonus